

Broj: 07.7-35.8-12/2021-271
Sarajevo, 14.06.2021. godine

OPĆINA CENTAR SARAJEVO
Općinski načelnik
Služba za urbanizam i zaštitu okoliša
Mis Irbina 1
71000 Sarajevo

Predmet:

Izgradnja poslovnog objekta Centralne banke BiH na lokalitetu Hastahana, izjašnjenje na Idejni projekat objekta Centralne banke BiH

Dopisom broj 07-19-421/20, od 21.05.2021. godine, obratili ste se Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika sa molbom za izjašnjenje o usklađenosti Idejnog projekta objekta Centralne banke BiH na prostoru Hastahana sa odredbama Odluke Komisije o proglašenju **Historijskog urbanog krajolika Sarajevo**, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj: 1/21 i 10/21).

Uz dopis su dostavljeni: Idejni projekat objekta Centralne banke BiH i mišljenje Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo broj: 10006/21-Z12 od 18.05.2021. godine.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, Komisija je na sastanku održanom 10.06.2021. godine donijela zaključak, da predložene intervencije - izgradnja poslovnog objekta na prostoru Hastahane **nisu u skladu sa odredbama Odluke Komisije** o proglašenju **Historijskog urbanog krajolika Sarajevo**, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Također, Komisija je zaključila da i cjelokupno urbanističko rješenje za prostor Hastahana prikazano u situacionom rješenju dostavljenog idejnog projekta **nije u skladu sa** spomenutom Odlukom.

Obrazloženje

Predmetno dobro se nalazi u prostoru zaštitnog pojasa nacionalnog spomenika **Historijski urbani krajolik Sarajeva**, na prostoru označenom kao k.č. 782/6, k.o. Sarajevo VII, Općina Centar, Sarajevo te se na njega primjenjuju mjere zaštite utvrđene Odlukom Komisije („Službeni glasnik BiH“ br. 1/21 i 10/21).

Zaštitni pojas utvrđen je u cilju učinkovite zaštite nacionalnog spomenika a kako bi se dobio dodatni prostor zaštite vizuelnog i funkcionalnog integriteta spomenika.

Cjelokupan prostor Hastahane se, prethodno, prema granicama utvrđenim Programom razvoja Gradskog jezgra Sarajevo iz 2000. godine, nalazio u sklopu Gradske ambijentalne cjeline Sarajeva upisane na Privremenu listu nacionalnih spomenika pod rednim brojem 546.

Prostor Hastahane, iako nisu očuvani objekti vojne bolnice, predstavlja vrlo važan segment gradske ambijentalne cjeline. To je prostor koji nosi identitet prve vojne zdravstvene ustanove u Bosni i Hercegovini i koji zahtjeva očuvanje memorije mjesta. Hastahana je izgrađena 1866. godine po nalogu bosanskog vezira Topal Osman paše. Bila je prva zdravstvena ustanova na prostoru BiH koja je građevinski i tehnološki

namjenski projektovana za bolnicu. Građena je u duhu historicizma, po uzoru na arhitektonske stilove europskih gradova. Valorizovana je kao objekat sa historijskom i dokumentarnom vrijednošću. Kasnije se bolnica nadopunjuje novim bolničkim odjelima paviljonskog tipa i pratećim objektima kada se kompleks širi i na drugu stranu današnje Krančevićeve ulice. Objekti Hastahane su u ratu 1992-1995. u cijelosti devastirani a građevinski materijal je raznesen.

Cjelokupan prostor Hastahane predstavlja potencijalno arheološko nalazište za koje je potrebno osigurati uslove za provođenje arheoloških istraživanja. Lokalitet je, također, prema podacima Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturnog i prirodnog naslijeđa evidentiran kao dobro baštine - spomenik vrtne arhitekture i oblikovane prirode – park.

Zbog svega navedenog, Odlukom Komisije je prostor Hastahane definisan kao identifikovana karakteristična zona za koju su propisane sljedeće mjere zaštite

- U skladu sa karakterom svake pojedine površine uraditi projekat rehabilitacije javnih površina s primarnim ciljem da ih koriste svi građani (trgovi i otvorene površine uključujući zelene površine i mezarje Kovači, zelene površine i mezarje Alifakovac, parking oko Narodnog pozorišta i Doma mladih, trg ispred Doma Armije, Trg slobodjenja – Alija Izetbegović, parkovske površine na raškršću ulica Mehmeda Spahe i Dalmatinska, Veliki i Mali park, parkovske površine oko zgrade Predsjedništva, Opštine Centar i Zgrade Željeznica FBiH, Hastahana, i ostale). Projekat za svaku površinu treba da sadržava prijedlog javne rasvjete, urbanog mobilijara, obrade pješačkih i kolskih površina, elemente mikro-arhitekture, iluminaciju okolnih objekata i prostora, te prijedloga načina korišćenja određenih dijelova javnih površina za javnu upotrebu. (Prilog 5. Odluke Komisije, 2) Mjere zaštite definisane za identifikovane karakteristične zone 17.);
- Na prostoru Hastahane potrebno je da se urade arheološka istraživanja. Svi eventualni nalazi trebaju da budu ili prezentovani in situ ili dokumentovani i pohranjeni u muzej. Prostor Hastahane treba da bude uređen kao gradski park sa maksimalnim ozelenjavanjem i prostorom za boravak stanovništva i održavanje manifestacija privremenog i povremenog karaktera. Projekat uređenja treba da bude zasnovan na nalazima arheoloških radova i uvažiti njihove preporuke,
- Ispod lokaliteta Hastahane je dozvoljena izgradnja podzemnih sadržaja (parking) uz uslov da izgradnja ne smije da dovede do uništenja identiteta lokaliteta, ugrožavanja ili uništenja arheoloških nalaza i promjene nivoa parka, odnosno do ugrožavanja integriteta lokaliteta. Izgradnja može da bude urađeno tek nakon sprovedenih arheoloških radova i u skladu sa preporukama i rezultatima arheoloških istraživanja; (Prilog 5. Odluke Komisije, 3) Mjere zaštite za identifikovane dijelove zona ulica 7.)

Imajući u vidu vrijednosti prostora kao i propisane mjere zaštite, smatramo da je potrebno pronaći druga rješenje za afirmaciju prostora koja neće uključivati izgradnju podzemnih i nadzemnih objekata. Prednost će imati rješenja koja afirmišu zelene površine sa mogućnošću maksimalnog ozelenjavanja i sadnje visokog drveća kao i vizuelno otvaranje prostora Hastahane prema nacionalnom spomeniku - džamiji Magribiji.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu
- a/a

Predsjedavajući Komisije

Faruk Kapidžić